

FORORD

Kommunal planstrategi kan beskrives som «en plan for planleggingen». Planstrategien skal utarbeides og vedtas av kommunestyret i løpet av det første året av valgperioden. I planstrategien tar kommunestyret stilling til om det er behov for å sette i gang arbeid med nye planer, eller om de gjeldende planene bør revideres eller oppheves i løpet av valgperioden.

I arbeidet med planstrategien skal kommunen hente inn synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen kan legge opp til bred medvirkning og offentlig debatt om innholdet i den kommunale planstrategien hvis de vurderer det som hensiktsmessig.

Forslaget til vedtak av kommunal planstrategi skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før det behandles i kommunestyret.

Dersom det er klart at hele eller deler av kommuneplanen skal revideres, kan kommunal planstrategi slås sammen med planprogrammet for kommuneplanen. I Nesna kommune kommer planprogrammet og planstrategien til å behandles parallelt.

1 UTVIKLINGSTREKK, UTFORDRINGER OG MULIGHETER

1.1 SAMFERDSEL

Samferdsel er en viktig del av hverdagen for mange av Nesnas innbyggere. Nesna er et trafikk-knutepunkt der land og hav møtes, som betjenes bl.a. av ferge, hurtigbåt, hurtigrute og buss. Kystriksvegen som både er en turistattraksjon og en viktig transportåre går igjennom kommunen. En tidligere studie gjort av Nesna kommune viste at de fleste av turistene i Nesna kom som følge av reise langs og annonsering av kystriksveien som destinasjon. Fergetjenester er avgjørende for å koble fastlandet med de omkringliggende øyene, både for personbefordring og transport av varer.

UTFORDRINGER

Transportinfrastrukturen står overfor flere utfordringer, som varierende regularitet i fergetjenester og utilstrekkelig vedlikehold av kommunale veier. Mangelen på infrastruktur for elbillading og høye klimautslipp fra ferger er også bekymringsverdige punkter. Vanskelige veiforhold til regionsenter, spesielt over Sjonfjellet og gjennom Bustneslia, kompliserer situasjonen ytterligere. Reduksjon i bussrutetilbudet kan påvirke mobiliteten negativt, mens politiske planer om infrastrukturendringer og behovet for tilstrekkelig kraft til elektrifisering krever nøye overveielse. Det er en bekymring om fylket sikrer tilstrekkelige tilbud på ruteproduksjon for å forbedre den generelle transporteffektiviteten og bærekraften.

Trygg ferdsel for barn og fotgjengere er en utfordring for kommunen. Spesielt er sikkerheten for skoleelever som pendler fra øyene.

MULIGHETER

Forbedring av fergedrift og infrastruktur kan ha en betydelig positiv effekt på lokalsamfunn, spesielt i kystområder. Sikrere og mer effektive ferger kan øke aktiviteten på øyene, styrke turismen gjennom øyhopping, og fremme samarbeid med nabokommuner. Utvikling av trafikkknutepunkter for gods og etablering av større flyplasser kan også bidra til økonomisk vekst. Nesnas sentrale beliggenhet mellom tre byer, sammen med Kystriksveien, tiltrekker seg turister og støtter reiselivet. Nye flyplasser, som den planlagte på Mo, vil kunne tjene næringslivet, fastboende og turister. Fremtidens transporttilbud kan også inkludere mer fleksible løsninger som små hurtigbåter og carpooling, samt bedre tilknytning til øyene

gjennom broer, noe som kan øke godstransporten og styrke trafikkgrunnlaget generelt.

Kommunen kan jobbe for å bli sertifisert trafiksikker kommune. Arbeid for å redusere personbiltransport og tilrettelegging for myke trafikanter vil være i tråd med forventninger gitt både nasjonalt og regionalt. Det er også i tråd med samfunnsdelen av kommuneplanen som sier at Nesna skal være et attraktivt sted for innbyggere, besøkende og næringsliv. Samarbeid med øvrige myndigheter for fylkes- og riksvei er avgjørende. Det må utarbeides en trafiksikkerhetsplan.

1.2 DEMOGRAFISK UTVIKLING

Nesna hadde en befolkning på 1 808 innbyggere ved utgangen av 2023. Kommunen har opplevd en nettoflytting på 94 personer og en naturlig befolkningsvekst med 14 personer i det siste kvartalet av 2023. Innvandring til Nesna kommune har en betydelig innvirkning på befolkningssammensetningen. Per tredje kvartal 2023 utgjør innvandrere som ankom i de tre første kvartalene av 2023 14,3 prosent av befolkningen i Nesna.

Det er forventet at befolkningen vil øke til 1 893 innbyggere innen 2030. Nesna har også en variert aldersfordeling og en betydelig andel av befolkningen er involvert i sektorer som jordbruk, skogbruk og fiske, samt helse- og sosialtjenester. Pendling er også en del av hverdagen for mange av Nesnas innbyggere, med 197 personer som pendler ut av kommunen og 207 som pendler inn til kommunen i 2023.

Nesna har færre enslige forsørgere, bedre drikkevann, bedre luftkvalitet, høyere valgdeltakelse og lengre forventet levealder for kvinner sammenlignet med landsgjennomsnittet.

UTFORDRINGER

En økende andel av eldre i befolkningen, kombinert med lavere fødselsrater og fraflytting av unge, utgjør en demografisk utfordring mange samfunn står overfor. Nesna bosetter mange innvandrere. Om integreringen svikter kan det føre til segregering eller marginalisering, der individer føler seg frakoblet både sin egen kultur og majoritetskulturen. Økende inaktivitet i befolkningen er en bekymring globalt og har blitt identifisert som en betydelig risikofaktor for en rekke helseproblemer.

MULIGHETER

Effektiv integrering av innvandrere kan bidra til en mer balansert aldersfordeling og økonomisk vekst. Flere arbeidsplasser og boliger kan tiltrekke seg et bredt mangfold av beboere, inkludert unge voksne, familier med barn, og industriarbeidere. Videre kan utvikling av utdanningstilbud og helsetjenester bidra til å gjøre et område mer attraktivt for bosetting.

1.3 KLIMA OG MILJØ

Nesna har kystklima med milde vintre og somre. Men i fremtiden blir det varmere. Ifølge klimaforskere vil Nesna oppleve en temperaturøkning på 2,6 grader i gjennomsnitt fra 2071 til 2100. Dette gjør at Nesna i 2100 blir varmere enn Lindesnes, som er lengst sør i landet. Sommeren på Nesna blir også over en måned lengre mot slutten av århundret.

Samtidig fører varmen til mer regn. Nesna er allerede blant Norges våteste steder, og fremover blir det enda våtere. Ved moderat utslippsnivå kan Nesna forvente rundt 6 prosent mer nedbør mot slutten av århundret. Dette tilsvarer omtrent 13 ekstra regndager i året.

Kraftigere regnskyll blir også mer vanlig. Dette kan føre til oversvømmelser og skred, og det er viktig å forberede seg på disse ekstreme værhendelsene.

Havet stiger langs store deler av norskekysten. På Nesna forventes en havnivåstigning på rundt 12 centimeter mot slutten av århundret. Dette kan påvirke kystområder og infrastruktur.

UTFORDRINGER

Klimaendringer og miljøutfordringer er sentrale temaer i dagens samfunn. Utslipp fra ferger og båter bidrar til klimagassutslipp, noe som skaper press på å komme med løsninger for å redusere påvirkningen på miljøet. Sentrumsutvikling må balansere behovet for utbedringer, med bevaring av miljøkvaliteter. Vinterstormer og mørketid påvirker både mennesker og økosystemer. Klimarisiko blir stadig viktigere del av planlegging for å søke å forutse potensielle skader eller tap som følge av klimaendringer. Arealregnskap blir brukt i kommuneplanprosesser for å dokumentere og vurdere arealendringer og deres konsekvenser.

MULIGHETER

Nesna kommune kan bli god på klima og miljø. Dette innebærer blant annet å utnytte eksisterende nedbygde arealer på en bærekraftig måte. Det kan inkludere å transformere industriområder til å ivareta utslippsfri produksjon. Utdanning og opplæring er nøkkelen til å utvikle de ferdighetene som trengs for å gjennomføre denne endringen, og sikre at alle sektorer av samfunnet kan bidra til en mer bærekraftig fremtid.

1.4 OMSTILLING OG NÆRINGSUTVIKLING

Nesna kommune har et variert næringsliv med ulik profil.

Nesna ble tildelt status som statlig omstillingskommune i 2020. Omstillingsarbeidet har som mål å skape nye arbeidsplasser, sikre eksisterende arbeidsplasser og styrke utviklingsevnen hos bedrifter i kommunen. I løpet av omstillingsperioden (utgangen av 2025) er målet å skape 250 nye arbeidsplasser, hovedsakelig innen havbruk, industri og utdanning, samt 600 nye innbyggere.

Nesna kommune har startet prosjektet «Næringsvennlig kommune» i samarbeid med omstillingsprogrammet. Målet er å utvikle gode kommunale tjenester som støtter vekst i lokalt næringsliv. Dette inkluderer kartlegging, planlegging og iverksetting av forbedringsarbeid.

Landbruk

Rekruttering i landbruket er lav, det er vanskeligere å få solgt aktive gårdsbruk. Det er blitt færre bruk og produsentmiljøet svekkes. Gjennomsnittsalderen er høy, ca. 59 år. Det er nå melkeproduksjon kun på Nesnahalvøya og Handnesøy. 4 gårdbrukere er over 70 år og 3 stk. er under 40 år. Nesna kommune har 37 søkere av produksjonstilskudd i 2023 mot 87 bruk i år. 2000. Arealet som høstes er allikevel stort sett likt som i 2019. Det har vært økning i eggproduksjon og produksjon av smågris og slaktegris og sau siden år 2000.

Vi har:

- 6 foretak med melk og kjøttproduksjon
- 2 foretak med eggproduksjon
- 2 foretak med produksjon av smågris og noe slaktegris
- 3 foretak med slaktegrisproduksjon
- 18 foretak har sau og 8 foretak har ammekyr- kjøttproduksjon.

- 4 foretak har kun forsalg.

Nesna har mye økologisk produksjon, det er 2 foretak med økologisk melkeproduksjon og 5 foretak med økologisk sau.

Det er hogd en god del skog i de siste årene på Nesnahalvøya, sist år over 7000 kbm, nå står øyene etter hvert for tur. Det er ca. 270 skogeiendommer. Over 2/3 har mindre enn 100 dekar skogbruksareal.

Nesna er en del av Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt og har vinterbeiter på Nesnaøyene og sommer og høstbeite på Nesnahalvøya.

Industri

Nesna har en betydelig aktivitet i lokal industri, og kan vise til sterke produksjonsmiljøer, særlig innen maritim industri og bergverksnæring. Det er også kort avstand til Mo i Rana som er et av de største industriområdene på Helgeland. Regionalt perspektiv skal vektlegges i utviklingsarbeid og nettverksbygging. Det skal gjennomgående arbeides med utvikling av innovasjons- og entreprenørskulturen.

Havbruk

Nesna har naturgitte komparative fortrinn for havbruk. Det er stor aktivitet i regionen, og det er flere store aktører lokalt, mange av dem med konkrete utbyggingsplaner. Det vurderes å være stort arbeidsplasspotensial i økt aktivitet og utvikling av leverandørindustri og servicenæring. Innsatsområdet blir av svært mange pekt på som en potensiell vekstnæring i Nesna, og vil utnytte det svært mange peker på som Nesnas fremste konkurransefortrinn – havet og Nesnas beliggenhet

Offentlige arbeidsplasser

Målsettingen for innsatsområdet er at Nesna skal være en attraktiv kommune for næringslivet å etablere, drive og utvikle bedrift i. Innsatsområdet vil ikke ha arbeidsplasser som målsetting. Innsatsområdet vil i hovedsakelig være et kommunalt ansvar. Omstillingsorganisasjonens rolle vil være knyttet til å øke kunnskapsgrunnlag, påpeke behov og initiere prosesser overfor kommunen.

Gjennom reetablering av campus Nesna, asylmottak og bosetting er det skapt grunnlag for vekst innenfor offentlig arbeidsplasser og offentlige finansierte arbeidsplasser i Nesna, først og fremst innen utdanning, men også helse/omsorg og integrering. Regionalt perspektiv skal vektlegges også i arbeidet med attraktivitet for næringslivet.

Reiseliv

Den lokale reiselivsnæringen fremstår som relativt godt utviklet, med lange tradisjoner. Det er et betydelig antall etablerte aktører, men de er ofte små. Arbeidet med omstillingsdokumentet har avdekket at et økt samarbeid vil kunne bidra til å ta ut potensiale, men erfaringsmessig tar dette tid.

Nesna er en primærnæringskommune. Å utnytte disse tradisjonene av økt grad av foredling, og småskala matproduksjon kan være en fornuftig strategi. Erfaringer fra andre kommuner viser at en økt grad av matforedling understøtter det lokale reiselivet og også åpner for flere muligheter/attraksjoner som kommunen vil kunne spille på. Utvikling av denne næringen vil bidra til å utvikle Nesnas attraktivitet som bo- og arbeidssted.

Øvrige arbeidsplasser

Nesna har et mangfoldig lokalt næringsliv. Erfaringer og analyser gjort i strategi- og forankringsfasen viser det er potensial for vekst og utvikling i mange av disse. Mange av bedriftene er teknologiorienterte, med til dels et nasjonalt/internasjonalt marked. Erfaringene fra andre omstillingskommuner viser at eksisterende bedrifter, med bistand fra omstillingsarbeidet, relativt raskt kan bidra til utvikling av sysselsetting og verdiskaping lokalt. Dette kan komme i form av knoppskytninger, nye forretningsområder i eksisterende bedrifter eller forbedringsarbeid for økt lønnsomhet. Innsatsområdet omfatter tilleggsnæring til landbruk, men ikke tradisjonelt landbruk.

Omstillingsarbeidet må jobbe aktivt opp mot eksisterende næringsliv for å avdekke utviklingspotensial og støtte ulike bedriftsrettede tiltak med utgangspunkt i de ideene og planene bedriftene har.

Innsatsområdet kan også dekke bistand til gründere og etablerere som vil starte egen virksomhet, uavhengig av bransje. Innsatsområdet er bransjeuavhengig.

UTFORDRINGER

Utfordringene innenfor omstilling og næringsutviklingene er mange og komplekse. Nesna har siden 2014 hatt en betydelig nedgang i befolkningstall og sysselsetting. Årsaken til dette kan forklares med bla. nedbemanningen av Campus Nesna som påbegynte i 2016. I tillegg til dette ble det gjort et vedtak i 2019 om å legge ned Campus Nesna med full virkning fra august 2022. I 2017 ble asylmottaket i Nesna også lagt ned.

Også landbruket står overfor flere utfordringer, spesielt for små gårdsbruk. En av disse er behovet for å leie ekstra areal for å kunne drive gården effektivt. Dette kan være en økonomisk og logistisk utfordring for mange bønder. I tillegg er generasjonsskifte en annen stor utfordring, hvor det er et presserende behov for rekruttering av nye gårdbrukere for sikre matproduksjonen for fremtiden.

Nedbygging av natur kan ha negative konsekvenser for lokalsamfunnets omdømme og attraktivitet, noe som igjen kan påvirke både bolyst og etableringslyst. Markedsanalyser kan spille en nøkkelrolle i å identifisere lønnsomme, men samtidig miljøvennlige næringsmuligheter. Samtidig er det viktig å fremme et bredt spekter av yrkesvalg for å støtte en variert og robust økonomi.

MULIGHETER

Landbruk

Landbruk og næring er to sektorer med stort potensial for innovasjon og vekst. Videregående skoler og høyskoler spiller en kritisk rolle i å utvikle utdanningslinjer som møter arbeidsmarkedets etterspørsel, noe som kan ses i tilbudet av landslinjer for spesialiserte fagområder. Tilrettelegging for private bedrifter og turisme kan stimulere økonomisk aktivitet og forlenge besøkstiden, mens utvikling av gode industriområder og fortetting kan maksimere bruken av tilgjengelig land. Felles kontorlokaler kan fungere som et sosialt knutepunkt og fremme bolyst og innovasjon. Naturen selv tilbyr ubegrensede muligheter, fra rekreasjon til bærekraftig ressursutnyttelse.

Industri

Biogass og andre fornybare energikilder kan integreres i industriell utvikling, og regulering av flere områder til næring kan åpne for nye virksomheter. Det skal være et proaktivt arbeid mot bedrifter for å avdekke utviklingspotensialet og mulige knoppskytninger samt identifisere utviklingsprosjekter. Man skal støtte utviklingsprosjekt med utgangspunkt i ideer fra industribedriftene.

Det skal være økt konkurransekraft gjennom å etablere et nettverk med eksterne nærings og kompetansemiljøer. Nesna kommune ønsker å bistå industribedrifter med å avdekke behov og etterspørre kunnskap og kompetansehevende tiltak, samt initiere og gjennomføre ulike tiltak. Man skal ellers tilrettelegge for vekst i eksisterende industrivirksomhet og tiltrekke seg nye virksomheter.

En stor mulighet for Nesna er at det satses på å skape en lokal verdikjede for produksjon av flytende, betongbaserte konstruksjoner til havvind på Langsetvågan. Dette vil skape utrolig mange arbeidsplasser, og vil kunne forandre Nesna.

Havbruk

Utdanningsmuligheter innen havbruk kan også utvides, noe som reflekteres i læreplaner som vektlegger bærekraftig landbruk og ressursforvaltning. Man bør jobbe proaktivt for å avdekke utviklingspotensialet og mulige knoppskyttinger, samt identifisere utviklingsprosjekter. Man bør støtte ulike bedriftsrettede tiltak og prosjekter med utgangspunkt i ideer fra bedriftene. Ellers bør man jobbe aktivt for å tilrettelegge for tiltak som øker attraktiviteten for aktører innen havbruk, leverandører, og andre aktuelle virksomheter. Konkurransekraften kan økes ved å avdekke mulige behov og etterspørre kunnskap og kompetanseheving, samt. initiere gjennomførelse av div. tiltak.

Det er kommet til fire nye selskap i havbruksnæringen på Nesna som skal drive oppdrett på div. lokasjoner i Nesna. Det planlegges også et større anlegg for lakseproduksjon på land, med stor arbeidsplasspotensiale. Disse tiltakene ser man på som en positiv effekt av den eksisterende kystsoneplanen.

Offentlige arbeidsplasser

Det skal være et aktivt arbeid for tilrettelegging og tiltrekking av offentlige arbeidsplasser; også innen utdanning. Nesna har en lang erfaring som vertskommune for høyere utdanning, men også for andre offentlige arbeidsplasser. Det er betydelige kompetanseressurser å spille på lokalt, samt at det finnes mange egnede lokaler tilgjengelig.

Reiseliv

Nesna har en veldig gunstig beliggenhet, naturgitte fordeler og flere relativt store og dyktige aktører. Man ser en vekst i næringen både nasjonalt og på Helgeland. I likhet med andre næringer ønsker man å skape positiv utvikling i bedriftene.

Øvrige arbeidsplasser

Næringsforeninger og næringsfond kan være katalysatorer for vekst, og bidra til å skape flere arbeidsplasser og støtte lokalmatproduksjon. Prosjekter som Handnesøyprosjektet kan videreføres for å styrke lokalsamfunnets selvberging og økonomi. Disse tiltakene kan samlet bidra til en robust og dynamisk økonomi som verdsetter både tradisjon og innovasjon.

1.5 BOLIGPOLITIKK

Nesna kommune har en betydelig boligmasse, av varierende alder og standard. Det er i stor grad helsesektoren, og flyktningetjenesten som benytter seg av boligene. Det er startet opp et boligsosialt arbeid i samarbeid med NAV, som blant annet skal se på fordeling av boenheter og behov for boliger i Nesna kommune. Det jobbes også med å få på plass gode rutiner for å hjelpe folk ut av leie- og inn på eiendomsmarkedet. Videre pågår det et arbeid med å kartlegge kommunal boligmasse, der det blant annet vurderes hvilke bygg som bør/kan avhendes og hvilke bygg som bør oppgraderes.

UTFORDRINGER

Nesna kommune står overfor flere boligpolitiske utfordringer. En av dem er mangelen på klarhet rundt hvilken hjelp kommunen kan tilby, som husbanklån og tilgjengelige tomter. Det er en høy andel leietakere og mange er trangbodde. Den kommunale boligmassen er gammel med behov for oppgradering. Videre er det forholdsvis høye byggepriser uten at det nødvendigvis er samsvar i markedsverdi på ferdigstilt hus. Videre er leieprisen relativt lave slik at det ytterligere ikke blir et insentiv til å investere i boligmarkedet.

Det er svært få boliger som er universelt utformet tilgjengelig på boligmarkedet. Når man tenker utvikling av boligmassen i Nesna kommune er det viktig å tenke på et større spekter for å dekke mange forskjellige behov. Begrep som førstegangskjøpere og eldre er diffuse og viser ikke til mangfoldet.

MULIGHETER

Husbankens løsninger til finansiering og støtte til boligprosjekter kan benyttes i større grad enn i dag. Det er mulig å legge mer til rette for differensiering når nye områder bygges ut med for eksempel boliger som er rettet mot førstehjemskjøpere eller eldre. Samtidig som man ser på utbygging av nye områder og fortetting i eksisterende, så bør man også legge til rette for utbygging på øyene.

1.6 STEDSUTVIKLING

Stedsutviklingsprosessen som ble gjennomført i 2020/21 ga positiv energi og mange konkrete forslag til utviklingen av Nesna tettsted. Prosessen ga gode refleksjoner og drøftinger mellom folk og var omfavnet av politisk interesse og det ble gjort ulike prioriteringer i kommunestyret.

Først og fremst satte den fokus på to områder, boligutvikling og Nesna indre havn. Kommunen har i løpet av 2023/2024 startet arbeidet med å etablere nye boliger, det bygges og planlegges nå om lag 85 nye boenheter, hvorav 40 gjennom en tilvisningsavtale. Videre har det vært arbeidet med Nesna havn og det arbeides nå med tilrettelegging for sjørettet næring. Kommunen har tatt eierskap i havna og kjøpt nye bryggesystemer for utleie til primært næringsliv. Det er utarbeidet en helhetlig plan for havneområdet som skal iverksettes stegvis basert på inntekt fra havna. Det arbeides med å etablere en hurtigladestasjon for biler.

Videre brukes resultatene fra stedsutviklingsprosessen til å vurdere valg kommunen kan ta. Vi har bedt om å få kjøpe strategiske tomter fra opplysningsvesenets fond for ytterligere sentrumsutvikling. Vi har fokusert på møteplasser, og vil vurdere nye tiltak.

Å følge opp alle de ti rådene fra stedsutviklingsprosessen parallelt ville blitt ressurskrevende. Det er derfor nødvendig å jobbe stegvis og gjøre det en kan når man kan. Stedsutviklingsprosessen har gitt kommunen et kart for utvikling som er både nyttig og inspirerende.

UTFORDRINGER

Nesna er en liten kommune med begrensede ressurser. Det er vanskelig å gjennomføre større og økonomisk krevende tiltak for eksempel i infrastruktur.

MULIGHETER

Nesna har gode muligheter for stedsutvikling, med sin særpreget og sterke dugnadskultur.

Nesnaværingene har kompetanse på å jobbe sammen mot et felles mål, og er særs kreative og løsningsorienterte.

1.7 KULTUR

Nesna har et aktivt og mangfoldig kulturliv. Dette kulturlivet er preget av stor deltakelse og innsats fra lokalbefolkningen. Ildsjeler og frivillige gjennom lag og foreninger har skapt en imponerende produsentkultur som omfatter musikk, teater og musikaler. Samspeilet mellom utøvere, hjelpere og publikum definerer Nesnas kulturliv.

For idrettsinteresserte finnes det gode anlegg i Nesna. Stadion, flerbrukshallen, høgskolehallen og svømmehallen er utmerkede fasiliteter. Idretten fungerer også som en viktig integreringsarena for barn og unge. Skytebanen på Herseth og innendørsbanen gir gode muligheter for skytteridrett.

Nesna museum spiller en sentral rolle i bevaring og formidling av lokal kulturarv. Museet samarbeider med skole, barnehage, kulturskolen og en rekke frivillige organisasjoner og profesjonelle aktører. Nesna museum er en viktig møteplass for innbyggere på tvers av generasjoner. Prosjekter som museumshagen bidrar til å berike kulturlivet.

Kommunen har også utarbeidet en kulturminneplan for Nesna, i samarbeid med Nesna museum og lokal kompetanse fra frivillige lag og foreninger. Dette sikrer bevaring og verdsettelse av eldre og nyere kulturminner. Et antikvarisk utvalg gir råd ved søknader og rivning av eldre bygninger.

Nesna har variert og tilgjengelig natur. Både på Nesnahalvøya og på øyene kan befolkningen og besøkende nyte godt av ulike naturtyper.

UTFORDRINGER

Utfordringene kan ligge i å opprettholde mangfoldet og engasjementet i en liten kommune, samt å tiltrekke og beholde kvalifiserte kulturaktører. Videre har kulturlivet på Nesna, som mange andre steder, møtt utfordringer i kjølvannet av pandemien. Arrangementer som har opplevd avlysninger og inntektstap, med de utfordringene det gir for utøvere og organisasjoner.

MULIGHETER

Nesna har et rikt kulturliv, som gir innbyggerne mange muligheter til kulturell utfoldelse. Det at så mange ulike aktører, både profesjonelle og amatører bidrar inn i de mange ulike aktivitetene, gjør at det er mange muligheter for innbyggerne både å konsumere og delta i kulturlivet.

1.8 HELSE OG OMSORG

Nesna kommunes helse- og omsorgssektor består av sykehjem, hjemmetjeneste, legekontor og Mestringssenteret. Mestringssenteret tilbyr tjenesten for funksjonshemmede, miljøtjenesten og tjenester til psykisk helse og avhengighet. Totalt antall faste årsverk i 2024 for helse- og omsorgssektoren utgjør 77,39 stillinger og total netto budsjetttramme for 2024 er på kr. 83 352 900.

Et verktøy for å kunne differensiere mellom de ulike tjenestenivåene er omsorgstrappen. Ved tildeling av helse- og omsorgstjenester i Nesna kommune, vurderes etter behov og hva som kan være aktuelt av tjenestenivå i «omsorgstrappen». Modellen bygger på prinsippet om at det kun er nødvendige tjenester som tilbys. Det forutsettes at enkle helse- og omsorgsbehov kan dekkes av den enkelte selv, alene eller sammen med pårørende / frivillige organisasjoner. Først der dette er prøvd ut / vurdert og funnet utilstrekkelig, vil det være behov for tjenester fra kommunen. Ved tildeling av tjenester vil kommunen alltid fokusere på å tilby bistand på lavest mulig nivå. Dette er i tråd med føringer fra statlig hold om at tjenester må ytes på lavest effektive omsorgsnivå.

Utviklingstrekk for Nesna kommune følger sammenlignbare kommuner. Aldersgruppen 67-79 år er den største og vil øke på linje med de øvrige fram mot 2040. Helsen i befolkningen blir bedre, og utviklingen innenfor den medisinske behandlingen gjør at langt flere alvorlige helsetilstander og sykdommer nå behandles enn tidligere. Hjelpebehovet er blitt mer sammensatt og omfattende, og må noen ganger gis i kombinasjon med flere tjenester ved siden av omsorgstjenesten. Antall brukere under 67 år med nedsatt funksjonsevne blir også flere. Dette har gitt og vil gi hjemmetjenesten nye utfordringer. Det skal gis et stadig mer omfattende hjelpe- og behandlingstilbud i hjemmet til brukeren.

Behovet for institusjonsplass kommer senere i livet som følge av denne utviklingen. Hjelpebehovet hos brukerne er mer omfattende enn tidligere når de flytter inn på institusjon/sykehjemmet. Den medisinske behandlingen som kreves er omfattende, der kravene til medisinsk faglig kompetanse stadig øker.

De fleste ønsker å bo i eget hjem så lenge som mulig og det er mulig i langt større grad nå enn tidligere. Det er også et mål at behovet for institusjonsplasser ikke øker. Begrensningen er tilgangen på hjelp og alternative bo muligheter, som tilrettelagte boliger. Det gjør at sammenhengen mellom tjenestene er sentral. Dette gjelder også i den praktiske hverdagen i utøvelsen av tjenester, i forhold til riktig bruk av personalressurser og økonomiske ressurser.

UTFORDRINGER

Nesna kommune står overfor en demografisk utfordring med en økende andel eldre, noe som stiller økte krav til helsetjenester og omsorgstilbud. Det er også en utfordring å tiltrekke og beholde kvalifisert helsepersonell. Småsamfunnets nærhet kan fremme samhold, men også begrense tilgangen på ressurser. En mulig utfordring er å sikre tilstrekkelig med omsorgsboliger og tilgjengelige helsetjenester, og bruke ressursene så hensiktsmessig fordelt som mulig.

Det har vært for lite fokus på universell utfordring og velferdsteknologi i offentlige bygg og områder.

MULIGHETER

Nesna har gode forutsetninger for å sette fokus på folkehelse og forebyggende tiltak. Allerede fra laveste trinn i omsorgstrappa kan Nesna bidra til å forbedre livskvaliteten for sine innbyggere. Med sin vakre natur og tilgjengelighet til friluftsliv, tilbyr Nesna en unik mulighet for rekreasjon og velvære, som er viktige aspekter av folkehelsen. Samtidig anerkjenner man utfordringene som ligger i å inkludere øyene i kommunen, og behovet for å adressere ensomhet og isolasjon blant innbyggerne. Nesnas størrelse kan i så måte både være en styrke, med nærhet og samhold, og en utfordring, med begrensede ressurser og muligheter.

I Nesna finner vi et mangfold av frivillige organisasjoner som engasjerer innbyggerne i ulike aktiviteter. Dette gir ikke bare sosiale nettverk, men også muligheter for å delta aktivt i fellesskapet. Samarbeidet mellom kommunen, frivillige organisasjoner, næringsliv og utdanningsinstitusjoner er positivt og bidrar til å løse utfordringer og skape gode løsninger. Kommunen bør ellers rette fokus mot at lavterskeltilbud sikres i samsvar med behov for innbyggere.

Utdanningsmulighetene, spesielt med potensialet for spesialisert utdanning gjennom NORD, kan bidra til rekruttering og kompetanseheving, noe som igjen kan tiltrekke nye innbyggere og styrke helsetjenestene.

1.9 OPPVEKST

Nesna skole er en kombinert barne- og ungdomsskole som dekker 1. til 10. årstrinn. Skolen ble ferdigstilt høsten 2008 og ligger sentralt i Nesna tettsted. Høsten 2022 hadde skolen omtrent 190 elever med ulik kulturell bakgrunn. Nesna kommune har lange og sterke skoletradisjoner. Den første faste folkeskolen i Nesna ble opprettet allerede i 1823. Senere, ved etableringen av Høgskolen i Nesna (nå Nord universitet), ble Nesna skole fast øvingskole.

I Nesna kommune er det lagt vekt på å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge. Dette innebærer et sterkt fokus på trygge og stimulerende barnehager og skoler, samt et nærmiljø som støtter barnas utvikling. Kommunen tilbyr også tiltak som fremmer økonomisk trygghet og god integrering, noe som er fundamentalt for barn og unges psykiske og fysiske helse.

I Nesna kommune har Ungdataundersøkelsen gitt innsikt i ungdomsskoleelevers liv, fra skoletrivsel til fritidsaktiviteter. Resultatene fra slike undersøkelser er verdifulle for kommunen for å forstå og forbedre ungdommens velferd og kan også sammenlignes med nasjonale trender.

UTFORDRINGER

Ungdataundersøkelsen i 2022 viser til at det kun er 45% som er fornøyd med skolen, og at hele 46% gruer seg til å gå på skolen. Det tyder på at det må gjøres et arbeid med inkludering og trivsel i skolene. Trivselsmessig svarer 78% at de trives på skolen.

Kun 44% svarte at de var fornøyd med lokalmiljøet. Administrasjonen gjennomførte et møte med ungdomsrådet for å høre mer om hvordan det er for ungdom i Nesna. De viser til at det er mye gjennomfartstrafikk på Nesna, og at det er mangel på søppelkasser, det kastet mye søppel i gatene og det skaper mistrivsel. Ungdommen som reiser fra øyene, opplever ventelokalene med fergene som svært dårlige.

Eksisterende treningslokaler er kun for dem som tilhører et lag, de savner et treningssenter for «alle og enhver.» Det som finnes av alternativet oppleves som for dårlig, og oppfyller ikke nødvendige behov.

MULIGHETER

Det er viktig å legge ressurser i arbeidet med oppvekst for å sikre inkludering av alle barn og unge i skolegang og aktivitetstilbud. Da også et fokus på tilgjengelighet for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

Administrasjonen gjennomførte et møte med ungdomsrådet for å høre mer om hvordan det er for ungdom i Nesna. Under samtalen ble det nevnt at div. aktiviteter er savnet, slik som en skikkelig badeplass, som ikke er avhengig av tid og budsjett. De opplever at «båtfolket» ikke vil ha dem på området sitt. De savner en plass som er dedikert til bading.

De har en ungdomsklubb på Nesna men oppleggene her oppleves veldig «arrangert» og ungdommene luftet muligheten for en egen møteplass, der de kan ha egen nøkkel/kode for å slippe inn. De ønsker tilhørighet til et eget område. Med biljard, brettspill, div. Ellers nevnes basketballbane, utendørs treningspark og fokus på diverse aktiviteter for alle andre.

1.10 UTDANNING

Nesna kan igjen vise til å være en viktig utdanningskommune for regionen etter reetablering av Campus Nesna. Oppstart av den nye lærerutdanningen for 1. -10. trinn i 2024, og gode søkertall er svært lovende for videre utvikling. Oppstart av havbrukslinjen ved KVN gir kommunen et bredere utdanningstilbud i tråd med regionens behov og satsning.

UTFORDRINGER

Det kan oppleves som en utfordring å samkjøre flere ulike aktører, deres ønsker og behov. Det vil være behov for sikring av økonomiske ressurser for å nå målene.

MULIGHETER

Åpenhet, transparens og godt samarbeid vil gjøre det mulig å få frem alles interesser, og spesielt hvilke økonomiske behov vi har for videre utvikling. Det er et ønske både fra Nord universitet og kommunen å satse på en havbrukslinje ved campus, i tråd med rapporten fra Nesnaprosjektet. Det vil komme flere utdanningsbehov i fremtiden, og Campus Nesna må stå sterkt for å ta imot disse.

Mulighetsstudien for et nasjonalt senter for desentralisert og distriktsrettet utdanning og forskning er ferdig prosjektert.

Nesna tilbyr hele skoleløpet fra barnehage til doktorgrad.

2. VURDERING AV AREALDEL OG SAMFUNNSDEL

Samfunnsdelen for Nesna kommune ble vedtatt i kommunestyret 15.03.23. Samfunnsdelen definerer noen fokusområder: demografi, klima og miljø, næring og omstilling, stedsutvikling, bolig og kultur. Disse områdene har dermed fått også fått fokus i planstrategien. Samfunnsdelen er i stor grad basert på politiske og administrative mål og strategier, og bærer også preg av nasjonale og regionale forventinger til kommunal planlegging. Det er sannsynlig at samfunnsdelen vil være et godt styringsverktøy for kommunestyreperioden og også arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel.

Siste rullering av kommuneplans arealdel ble gjort i 2003, og det er på høy tid med en oppdatering som er i tråd med kommunens nåværende ønsker og behov. Det vil tas utgangspunkt i innsamlet materiale som ble gjort under arbeidet med samfunnsdelen, i tillegg til arealregnskap, ny arealstrategi og møter med politikere, interessenter og befolkningen i Nesna kommune underveis i prosessen. Planstrategien vil følge planprogrammet og bli fastsatt samtidig. Det presiseres at både land og sjøområder vil inkluderes i planleggingen.

Nesna kommune har i stor grad produsert de planene det til enhver tid har vært behov for, og så har det blitt etablert lovpålagte planer. I løpet av perioden vil boligpolitisk plan bli rullert, og det vil bli utarbeidet en vedlikeholdsplan for kommunale bygg.